

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry (PPLY)

PL 3000
90014 Oulun yliopisto

25.8.2013

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino, liikenne ja ympäristökeskus, ympäristövastuualue

PL 86
90101 Oulu
kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksen lausunto Suomen Hyötytuuli Oy:n, Innopower Oy:n ja Metsähallitus Laatumaan Raahen itäisten tuulivoimapuistojen YVA-selostuksesta

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellisellä yhdistyksellä ei ole ollut mahdollisuutta perehtyä käsillä olevaan YVA-selostukseen kovinkaan seikkaperäisesti. Kommentoimme seuraavassa kuitenkin lyhyesti toteutettuja linnustoselvityksiä ja luettelemme joitakin seikkoja, jotka tulisi ottaa huomioon alueiden jatkosuunnittelussa.

Pesimälinnustokartoitukset

Pesimälinnustokartoituksia on tehty pääasiallisesti linjalaskentamenetelmällä. Kuten PPLY on toistuvasti lausunnoissaan huomauttanut, linjalaskennat soveltuvat huonosti tällaisiin selvityksiin, joissa tulisi saada edes jokseenkin kattava kuva harvalukuisten ja suojelullisesti merkittävien lajien esiintymisestä alueella. Samoilla paikoilla samalla tavoin eri vuosina toistettuna linjalaskenta on hyvä menetelmä pesimälinnustossa tapahtuvien muutoksien seurantaan, mutta tällaisesta ei YVA:ssa ole kyse. Linjalaskentoja kerrotaan täydennetyin tarkoitukseen paremmin soveltuvilla kartoituslaskennoilla. Yhteensä kaikkiin pesimälinnustoselvityksiin kerrotaan käytetyn aikaa 140 tuntia, mutta tätä työpanosta ei eritellä sen tarkemmin.

Esitettyjen tietojen perusteella pesimälinnustoselvitysten riittävyttä on mahdotonta arvioida. Työpanokset tulisi eritellä paikkakohtaisesti ja menetelmämuodoittain sekä suhteuttaa nämä kartoitettuihin pinta-aloihin. Epämääräisyyttä selvityspanostusten kuvaamisessa on pidettävä vakavana puutteena, joka nakertaa koko YVA-selostuksen uskottavuutta. Eri alueiden pesimälinnusto on kuvattu YVA-selostuksessa sekavasti. Eri alueiden lajistoa on kuvattu yhdessä, jolloin yhden paikan lajistosta eikä varsinkaan sen selvittämiseen käytetyistä aineistoista saa kelvollista käsitystä.

Muuttolinnustoselvitykset

Käsitys hankealueiden läpi muuttavasta linnustosta on parantunut viimeksi kuluneen viiden vuoden aikana huomattavasti. YVA-selostuksessa esitettyä muuttolinnuston tarkastelua ja siihen perustuvaa

törmäysmallinnusta voidaan pitää kohtalaisen hyvänä. PPLY:llä ei ole mahdollisuuksia kommentoida niitä yksityiskohtaisesti. Kuitenkin tarkastelun perussanoma on selkeä: Pöllänperän ja Hummastinvaaran hankealueet sijoittuvat hyvin merkittävälle lintujen muuttoväylälle ja niiden rakentamisella olisi todennäköisesti haitallisia vaikutuksia etenkin taantuviin ja törmäysalttiin lajeihin kuten metsähänneen.

Pöllänperä

Pöllänperän pesimälinnustokartoitukset ovat puutteellisia. Aineistona on käytetty lähinnä tämän lausunnon toisen allekirjoittajan tekemien, Luonnontieteellisen keskusmuseon koordinoimien vakiolinjalaskentojen tuloksia. Näitäkin on käytetty vain kahdelta vuodelta (2008 ja 2010), vaikka tosiasia laskenta on toistettu jo viitenä vuonna 2008 ja 2010—2013). Tästä, kuten useasta muustakin YVA-selostuksen kohdasta herää epäily, onko raportit on viimeistelty jo selvästi ennen vuotta 2013?

Loskarinlahden vakiolinjan lintutiheyksistä todetaan luontoselvityksessä: ”Korkein pesimätiheys on Loskarinlahden vakioreitillä (206,4 paria / km²), mutta alueen pesimälinnuston tiheyttä kasvattaa voimakkaasti monipuoliset kosteikkoelinympäristöt ja monipuolisemmat metsäalueet, kuin mitä hankealueilla on” (s. 70). Tietyvästi väitteen taustalla olevaan linjalaskenta-aineistoa ei ole analysoitu hankealueelle sijoittuvan 1,2 km linjan osalta erikseen vaan edellä lainattu väite on vedetty puhtaasti ns. hihasta. Reitin viisi kertaa laskeneen henkilön oma käsitys on, että hankealueelle sijoittuvan linjan osalta lintutiheydet ovat vähintään yhtä korkeat kuin muuallakin reitillä, Apajaojan seudun osalta keskimääräistä korkeammakin. On hyvin kyseenalaista, että toisten ihmisten keräämiä aineistoja tulkitaan tällä tavoin mielivaltaisesti ja itse alueeseen liiemmästi perehtymättä.

Apajaojan varrella aivan kaavaillun voimalaitoksen nro 3 läheisyydessä on 1—2 kurjen vakituista pesimäpaikkaa, joita ei ole mainittu selvityksissä. Loskarinlahden ruskosuohaukkareviiri sijoittuu niin lähelle kaavailluja voimalaitoksia, että voimalaitosten häiriövaikutus todennäköisesti karkottaisi linnut. Hankealueelle sijoittuu myös nuolihaukkareviiri, jota ei ole mainittu selostuksessa. Pöllänperän syrjäisillä pelloilla ruokailee alkukesän varhaisina aamuina kymmeniä merihanhia, jotka lentävät toistuvasti hankealueen läpi. Näiden joukossa lienee runsaasti lähistöllä pesiviä lintuja. Kaikki nämä ovat jääneet ilman mainintaa YVA-selostuksessa. Vaikuttaakin siltä, että hankealueeseen ei ole todellisuudessa perehdytty juuri lainkaan.

Pöllänperän hankealueella on valtiolle METSO-ohjelman kautta hankittu alue, joka perustetaan myöhemmin luonnonsuojelualueeksi (kiinteistötunnus 678-416-3-78). PPLY ei löydä mainintaa tästä alueesta erillisestä luontoselvityksestä, mutta itse YVA-selostuksessa kohde on mainittu. YVA-selostuksessa käsitellään myös hankkeen ennakoitavissa olevia vaikutuksia ko. alueelle, mutta vaikutusarvio on niin epämääräisesti kirjoitettu, ettei siitä muodostu minkäänlaista käsitystä itse asiasta. Lähimmän voimalaitoksen kerrotaan sijaitsevan noin 400 metrin päässä alueesta. PPLY:n katsoo, että kyseisille alueelle kohdistuisi voimalaitoksista niin voimakas häiriövaikutus, että alueen suojeluarvot vaarantuisivat ainakin linnuston osalta.

Edellä mainitulle kiinteistölle on rakennettu merikotkan tekopesä. Pöllänperän hankealue kuuluu kokonaisuudessaan merikotkareviiriin. Tällä hetkellä revieriin käytössä oleva pesäpaikka on noin kolmen kilometrin päässä lähimmästä voimalaitoksesta, mutta vielä kolme vuotta sitten pesäpaikka oli vain noin kilometrin päässä hankealueesta. Kuten luontoselvityksessäkin mainitaan, hankealueen välittömässä läheisyydessä olevan Kurkunojan suu on hyvin merkittävä keväinen merikotkien ruokailupaikka, jossa on havaittu yhtä aikaa jopa 14 merikotkaa (s. 80). Etäisyyttä lähimmän voimalaitoksen ja Kurkunojan suun välillä on alle kaksi kilometriä. Merikotkareviirin ja pesimättömien merikotkien kerääntymisen vuoksi alue ei sovellu tuulivoimarakentamiseen.

Alueen soveltumattomuutta pesimälinnuston ja merikotkien ohella korostaa Pöllänperän sijoittuminen merkittävälle muuttolintujen lentoreitille. Tämä on tuotu YVA-selostuksessa ja sen liitteenä olevassa

luontoselvityksessä varsin selkeästi esille. PPLY katsoo, että ainoa mahdollinen johtopäätös kaikesta tästä on, ettei Pöllänperälle kaavailtuja voimalaitoksia voida toteuttaa.

Hummastinvaara

Hummastinvaara vaikuttaa pintapuolisella perehtymisellä edellistä jonkin verran paremmalta tuulivoimaloiden sijoituspaikalta, mutta kaavailtu puisto on ennen kaikkea aivan liian suuri tälle kohdin. Kuten YVA-selotuksessakin todetaan, Perämeren itärannan lintujen päämuuttoreitti kulkee merkittävältä osin alueen päältä. Voimalaitoksia ei PPLY:n mielestä voi rakentaa ainakaan noin paljon ja mahdollisten laitosyksiköiden sijoittelun tulisi olla toisenlainen. Voimalaitosten tulisi olla lounas—koillinen -suuntaisina lintujen päämuuttosuuntaa myötäilevinä jonoina. Hummastinvaaran mahdollisen jatkosuunnittelun osalta tulisi ottaa selkeämmin huomioon Vartinoja—Isonivan suunnitteilla oleva tuulivoimahanke. Mikäli mikään näistä hankkeista lopulta rakennetaan, olisi kaikki voimalaitokset mahdollista sijoittaa lintujen päämuuttosuunnan mukaiseen jonoon ja välttää alueiden laajentamista sivusuuntaan eli lähinnä kaakkoon ja luoteeseen. Tässä tapauksessa Hummastinvaaran hankealueen maanpuoleiset osat voisivat soveltua tuulivoimarakentamiseen. Meren puoleinen osa tulisi sen sijaan jättää rakentamatta muuttolintujen vuoksi.

Kuitenkin maisemavaikutukset Hummastinjärvien seudulle tulisi huomioida. Alue on hieno lähes luonnontilainen keidas muuten voimakkaasti muutetun ympäristön keskellä. Sen maisemakuvaa ei saa liiaksi muuttaa. Voi olla myös kohtuutonta Hummastinjärven rannan mökkiläisille, jos heidän luonnonkaunis vapaa-ajanviettoympäristönsä saarretaan sekä etelä- että pohjoispuolelta valtavilla tuulivoimaloilla. Hummastinvaaran mahdollisessa jatkosuunnittelussa tulee varmistaa myös, ettei alueen arvokkaisiin rantakaartosiin kohdistu vaikutuksia. Tämän hetkisen suunnitelman mukaiset voimalaitokset Ahtastenkaarojen ja Jälännevan ympäristöstä tulisi ainakin siirtää muualle tai poistaa kokonaan.

Someron- ja Yhteisenkangas

PPLY:llä on hyvin vähän tietoa näistä alueista. Muuttolintujen osalta ne soveltuvat edellä käsitellyjä alueita paremmin tuulivoimarakentamiseen. Someronkankaan pohjoisreunalla Poltemaankankaan eteläosassa, aivan radan varressa on asuttu kanahaukan pesäpaikka, johon hankealueen pohjoisimmat voimalaitokset todennäköisesti vaikuttaisivat. Yhteisenkankaalla tulisi jättää tarpeeksi tilaa Pikkupirtinnevan ja Haapasaarennevan osittain luonnontilaisten soiden sekä Latvaajan ympärille. Ainakin voimaloiden 2, 3, 4, 6, 7 ja 12 siirtämistä tai poistamista tulisi harkita vakavasti.

Annankangas

Annankankaan osalta tilanne on muuttunut ratkaisevasti Pohjois-Pohjanmaan lounaisosien ensimmäisen maakotkan pesinnän varmistettua käytännössä aivan hankealueen rajalla. Maakotkan pesintää alueella ei tule missään nimessä vaarantaa ja näin ollen ainakin kaikki Annankankaan lounaisimmat voimalaitokset (VE2: 1—10, käytännössä samat paikat VE1:ssä) ovat toteuttamiskelvottomia. Ilman pesivää maakotkaakin Pitkäsnevan Natura-alueen laidalla sijaitsevat voimalaitokset (1, 8, 9) tulisi jättää rakentamatta Pitkäsnevan lajistoon, maisemakuvaa ja virkistyskäyttöön kohdistuvien vaikutusten vuoksi. Myös alueen lukuisat arvokkaat kalliokohteet puoltavat hankkeen toteuttamatta jättämistä. Kopsan rakenteilla oleva tuulivoimapuisto sekä Laivakankaan kaivosalue ovat muuttaneet Hanhelanperän ympäristön maisemakuvaa ja luontoa jo niin paljon, ettei alueelle tule kohdistaa lisärasitteita.

Nikkarinkaarto

PPLY:llä on hyvin vähän tietoa myös tästä alueesta. Karttatarkastelun perusteella se soveltuu

tullivoimarakentamiseen ehkä kaikista tarkastelluista alueista parhaiten. Kuitenkin pohjoisin Pitkäsnevan laidalla oleva voimalaitos tulisi poistaa Natura-alueen lajistoon, maisemakuvaan ja virkistyskäyttöön kohdistuvien vaikutusten vuoksi.

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry

Esa Aalto
puheenjohtaja

Ari-Pekka Auvinen
suojelutoimikunnan puheenjohtaja